

Összesítő-ellenőrző kimutatások

A könyvvitel egyik végső feladata, hogy a vállalkozások vagyonáról mérleget állítson össze. Eddigi tanulmányaink során láttuk, hogy a vagyonban évközben bekövetkezett változásokat (a gazdasági eseményeket) a vagyonrészenként megnyitott és vezetett főkönyvi számlákon könyveljük. Ezt kell felhasználnunk a mérleg összeállításához.

A vállalkozásoknak több száz elemből állhat a vagyonuk és ezekhez legalább ugyanennyi számla tartozik. A mérleg (amely – tudjuk – igen összevont adatokat tartalmaz) elkészítéséhez ezeket valamilyen módon rendszerezni, összesíteni kell, amely alapján egyértelműen látszódik, mely számlának van egyenlege és az milyen jellegű.

Azt is tudjuk már, hogy a mérleg alapvető összefüggése: $E = F$.

Ezen összefüggésnek a főkönyvi elszámolásban való megjelenítése azt jelenti, hogy $T_F = K_F$, azaz minden gazdasági eseményt legalább két számlára könyveltünk, mégpedig egyszer a T oldalra és egyszer a K oldalra (természetesen ugyanazon összeggel).

A mérlegegyezőség biztosításához tehát nélkülözhetetlen, hogy időszak közben a kettős könyvelés "arany szabályának" eleget tegyünk. A mérleg összeállítása előtt ezt is célszerű ellenőrizni.

Ezekre szolgálnak a címben jelzett kimutatások, mint a főkönyvi kivonat és a forgalmi kimutatás.

Ezeket a kérdéseket nézzük meg az alábbi egyszerű feladat teljes körű megoldásával.

Egy vállalat nyitómérlege az alábbi, 20x4. január 1-jén: (adatok 1.000 Ft-ban)

ESZKÖZÖK	Mérleg, 20x4. január 1.	FORRÁSOK	
Tárgyi eszközök	10.000	Jegyzett tőke	12.000
Anyagok	1.500	Eredménytartalék
Áruk	800	Forgóeszközhitel	2.000
Késztermékek	900	Szállítók	600
Vevők	2.300	Jövedelemelszámolás	500
Elszámolási betét	500	Társadalombiztosítási kötelezettség	340
ESZKÖZÖK összesen		FORRÁSOK összesen	

Az időszak gazdasági eseményei:

- Január 2-án bérfizetéshez felvesszünk 300.000 Ft-ot bankszámlánkról. A pénzfelvételről szóló bankérvésítés megérkezett.
- Január 3-án munkavállalóink részére kifizetjük esedékes bértartozásunkat.
- Január 4-én megérkezett a bankérvésítés a vevőktől befolyt 500.000 Ft-ról.
- Január 9-én megérkezik a korábban megrendelt 200.000 Ft értékű anyag és a szállító számlája.
- Január 15-én megbízásunk alapján a bank teljesítette a társadalombiztosítással szemben fennálló tartozásunkat. A bankérvésítés megérkezett.
- Január 18-án megérkezett a bank számlakivonata az esedékes forgóeszközhitel törlesztésről, amelynek összege 260.000 Ft.
- Január 21-én esedékessé vált szállítói kötelezettségünkből a bank, kérésünkre annyit teljesít, amilyen összegű bankszámla követelésünk van. A teljesítésről szóló értesítés megérkezett.
- Január 26-án 100.000 Ft értékű árut vásároltunk, amelyről a számlát megkaptuk. A készlet raktári bevételezése is megtörtént.

Feladatok:

- 1) *A nyitómérleg alapján végezze el a nyitás könyvelését főkönyvi számlákon! Könyvelje az időszak eseményeit!*
- 2) *A könyvelés után ellenőrizzük könyvelésünk helyességét forgalmi kimutatás és főkönyvi kivonat összeállításával! Írja fel az összefüggéseket!*
- 3) *A könyvelés után válaszoljon az alábbi kérdésekre!*

a) Mire ad választ a számlasoros elszámolás?

.....

b) Mennyi a bankkal szembeni követelésünk?

c) Mennyi a bankkal szembeni tartozásunk?

d) Van-e a társaságnak egyéb tartozása?

Ha igen, melyik számlá(k)ról tudjuk leolvasni, kivel szemben áll fenn, várhatóan mikor esedékesek?

.....
.....

e) Miből tudja (tudná) teljesíteni kötelezettségeit a vállalat?

.....
.....

f) A Jövedelemelszámolási számlának milyen egyenlege van, és mit fejez ki?

.....

g) Alkalmazott számláink közül melyek a forgóeszköz számlák?

.....
.....

h) Alkalmazott számláink közül melyek az idegen forrás számlák?

.....
.....

i) Milyen számla a Nyitómérleg számla?

1. Tárgyi eszközök	
Ny/13.	10.000.000

7. Jegyzett tőke	
Ny/13.	12.000.000

2. Anyagok	
Ny/13.	1.500.000
9/10.	200.000

8. Eredménytartalék	
Ny/13.	560.000

3. Áruk	
Ny/13.	800.000
26/10.	100.000

9. Forgóeszközhiteltek	
18/6.	260.000
Ny/13.	2.000.000

4. Késztermékek	
Ny/13.	900.000

10. Szállítók	
21/6.	100.000
Ny/13.	600.000
9/2.	200.000
26/3.	100.000

5. Vevők	
Ny/13.	2.300.000
4/6.	500.000

11. Jövedelemelszámolás	
3/14.	300.000
Ny/13.	500.000

6. Elszámolási betét	
Ny/13.	500.000
4/5.	500.000
2/14.	300.000
15/12.	340.000
18/9.	260.000
21/10.	100.000

12. T B K	
15/6.	340.000
Ny/13.	340.000

14. Pénztár	
2/6.	300.000
3/11.	300.000

13. Nyitómérleg számla	
Ny/7-12.	16.000.000
Ny/1-6.	16.000.000

A könyvelés során használt hivatkozási számok (pl. 9/10.) jelentése: gazdasági esemény dátuma (január 9.)/ellenszámla sorszáma (10. Szállítók). A könyvelésünk szabályszerűségének egyik alapkövetelménye, hogy a lekönyvelt tételek ellenőrizhetőek, visszakereshetőek legyenek. Ennek egyik alapfeltétele a könyvelés során alkalmazott korrekt hivatkozás (pl. dátum, bizonylatszám, naplőhivatkozás, ellenszámla száma stb.). Tanulmányaink során a hivatkozások általában a dátumra (vagy a gazdasági esemény sorszáma) és az ellenszámlára való hivatkozásra korlátozódnak.

A könyvelés befejezése után állítsuk össze az összesítő-ellenőrző kimutatásokat!

Mindkettő a főkönyvi számlák adatai alapján kerül összeállításra. Készítésük célja, annak ellenőrzése, hogy minden gazdasági esemény azonos összegben került-e könyvelésre a T. és K. oldalon. (Ez a hiba szinte kizárólag csak a kézi könyvelés esetén fordulhat elő, a számítógépes könyvelésnél maga a szoftver – általában – nem engedi, hogy ezt a hibát elkövessük.) Az összesítő-ellenőrző kimutatásokból leolvasható a nyitó forgalom, az időszaki forgalom, a halmozott forgalom, és a számlák záró egyenlege, amelyek majd a mérlegbe kerülnek.

A főkönyvi kivonat a számlák halmozott forgalmát és az ezek különbségeként adódó (záró) egyenlegeket mutatja.

A forgalmi kimutatás annyival több a főkönyvi kivonathoz, hogy ebben külön megjelenik a nyitó forgalom is.

Ezek a könyvelés során bármikor összeállíthatók, de évente legalább egyszer (a záráskor) kötelező valamelyiket elkészíteni (jellemzően a főkönyvi kivonatot).

Mindkettőben szerepeltetni kell minden, az időszakban használt számlát, függetlenül attól, hogy van-e egyenlege, vagy (a nyitó egyenlegen kívül) könyveltünk-e rá az időszakban. Fel kell venni a technikai számlákat is!

Nézzük először a főkönyvi kivonatot!

Főkönyvi kivonat, 20x4. január 31.

A főkönyvi számlák		Forgalom		Egyenleg	
száma	Megnevezése	Tartozik	Követel	Tartozik	Követel
1.	Tárgyi eszközök	10.000.000		10.000.000	
2.	Anyagok	1.700.000		1.700.000	
3.	Áruk	900.000		900.000	
4.	Késztermékek	900.000		900.000	
5.	Vevők	2.300.000	500.000	1.800.000	
6.	Elszámolási betét	1.000.000	1.000.000		
7.	Jegyzett tőke		12.000.000		12.000.000
8.	Eredménytartalék		560.000		560.000
9.	Forgóeszközhitel	260.000	2.000.000		1.740.000
10.	Szállítók	100.000	900.000		800.000
11.	Jövedelemelszámolás	300.000	500.000		200.000
12.	TBK	340.000	340.000		
13.	Nyitómérleg számla	16.000.000	16.000.000		
14.	Pénztár	300.000	300.000		
	ÖSSZESEN	34.100.000	34.100.000	15.300.000	15.300.000
		Próbamérleg		Nyersmérleg	

Forgalmi kimutatás, 20x4. január 31.

Főkönyvi számlák		Nyitó egyenleg		Időszaki forgalom		Záró egyenleg	
Száma	megnevezése	Tartozik	Követel	Tartozik	Követel	Tartozik	Követel
1.	Tárgyi eszköz	10.000.000				10.000.000	
2.	Anyagok	1.500.000		200.000		1.700.000	
6.	Elszámolási betét	500.000		500.000	1.000.000		
9.	Forgóeszközhitel		2.000.000	260.000			1.740.000
13.	Nyitómérleg szla	16.000.000	16.000.000				
14.	Pénztár			300.000	300.000		
	ÖSSZESEN	32.000.000	32.000.000	2.100.000	2.100.000	15.300.000	15.300.000

* A Nyitómérleg számla, mint technikai számla kilóg a nyitó egyenlegek sorából (hiszen nem is értelmezhető a nyitó egyenlege), de mint a nyitáshoz szükséges számla itt szerepeltetjük a forgalmait (kerülhetne az időszaki forgalom oszlopba is).

Feladat:

Gyakorlásképpen (felhasználva a fenti kimutatásokat) állítsuk össze a zárómérleget!

Összesítő-ellenőrző kimutatások megoldás

1. feladat

Forgalmi kimutatás, 20x4. január 31.

Főkönyvi számlák		Nyitó egyenleg		Időszaki forgalom		Záró egyenleg	
Száma	megnevezése	Tartozik	Követel	Tartozik	Követel	Tartozik	Követel
1.	Tárgyi eszköz	10.000.000				10.000.000	
2.	Anyagok	1.500.000		200.000		1.700.000	
3.	Áruk	800.000		100.000		900.000	
4.	Késztermék	900.000				900.000	

5.	Vevők	2.300.000			500.000	1.800.000	
6.	Elszámolási betét	500.000		500.000	1.000.000		
7.	Jegyzett tőke		12.000.000				12.000.000
8.	Eredménytart.		560.000				560.000
9.	Forgóeszközhitel		2.000.000	260.000			1.740.000
10.	Szállítók		600.000	100.000	300.000		800.000
11.	Jövedelemelsz.		500.000	300.000			200.000
12.	TBK		340.000	340.000			
13.	Nyitómérleg szla	16.000.000	16.000.000				
14.	Pénztár			300.000	300.000		
	ÖSSZESEN	32.000.000	32.000.000	2.100.000	2.100.000	15.300.000	15.300.000

SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM
GAZDASÁGTUDOMÁNYI KAR
KÖZGAZDÁSZ KÉPZÉS
TÁVOKTATÁSI TAGOZAT
LECKESOROZAT
COPYRIGHT © SZTE GTK 2017/2018

A LECKE TARTALMA, ILLETVE ALKOTÓ ELEMEI ELŐZETES,
ÍRÁSBELI ENGEDÉLY MELLETT HASZNÁLHATÓK FEL.

JELEN TANANYAG
A SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEMEN KÉSZÜLT
AZ EURÓPAI UNIÓ TÁMOGATÁSÁVAL.
PROJEKT AZONOSÍTÓ: EFOP-3.4.3-16-2016-00014

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE